

STRATEGISK PLAN

Folkbildnings-
studieförbundens **förbundet**
intresseorganisation

INLEDNING

Den strategiska planen beskriver Folkbildningsförbundets verksamhetsidé, långsiktiga prioriteringar, kommunikationsstrategi och utgör samtidigt en beskrivning av verksamhetsinriktningen för perioden 2007-2010.

Syftet med planen är att uppnå en långsiktig fokusering, och intern samsyn, på kärnuppgifter och verksamhetsmål.

Utifrån prioriteringarna i den strategiska planen görs en verksamhetsplan där samtliga planerade aktiviteter kopplas till ansvar och budget. För varje beslutad aktivitet görs en mer detaljerad aktivitetsplan.

Den strategiska planen granskas och justeras vartannat år i en process där styrelse och personal involveras. Planen beslutas av förbundsmötet.

Folkbildningen finns till för att med sina metoder ta sig an aktuella utmaningar. Bland de samhällsutmaningar som uppmärksammas inför den närmsta framtiden, inte minst inom folkbildningen kan nämnas följande fyra områden. Klimatförändringarna sätter frågan om hållbar utveckling i centrum, framskridandet av e-samhället synliggör den digitala klyftan som riskerar att vidgas. Det växande antalet bostadsområden som karakteriseras av ett utanförskap belyser vikten av inkludering och integration samtidigt som många i Sverige fortfarande känner ett stort främlingsskap inför EU och dess institutioner vilket sätter fokus på hur kommunikationen mellan EU och medborgarna kan utvecklas. Inte minst i ljuset av att Sverige är ordförandeland i EU andra halvåret 2009. Då bör folkbildningen ha intagit en stark position i debatten om samhällets utmaningar.

En stor utmaning för Folkbildningsförbundet, och även för studieförbunden, de närmaste åren är att tydliggöra och synliggöra folkbildningens betydelse för medborgarna och samhället. Av stor vikt är också att upprätthålla och stärka allmänhetens och beslutsfattarnas förtroende för folkbildningen. Därför är de kommande årens prioriterade uppgifter opinionsbildning och lobbning samt etik- och kvalitetsarbete.

Vi ska visa hur folkbildningen genom kunskapsutbyte, många kraftfulla möten mellan människor och engagemang tydligt bidrar till att stärka demokratin och utveckla samhället. Genom att stärka folkbildning i Sverige kan vi stärka studieförbundens ställning som aktörer.

Inom flera områden har studieförbunden mycket att vinna på att uppträda gemensamt som en bransch. Folkbildningsförbundet ska vara den arena där studieförbunden samverka och på det sättet uppnår rationaliseringsvinster inom olika specialområden där den samlade kompetensen kan utnyttjas.

Utifrån denna strategiska plan och övriga styrdokument vill Folkbildningsförbundet, tillsammans med studieförbunden, tydligt visa att folkbildningen är Sveriges största mötesplats för människor som vill utvecklas. En plats för ökad kunskap och engagemang som stärker samhället.

FOLKBILDNINGSFÖRBUNDET

Verksamhetsidé

Folkbildningsförbundet är studieförbundens intresseorganisation och har till uppgift att stärka studieförbundens ställning i samhället.

Därmed stärker Folkbildningsförbundet studieförbundens möjligheter att utvecklas, att själva nå sina egna mål och uppfylla de syften staten anger för sitt stöd till folkbildningen.

Styrdokument

Folkbildningsförbundets verksamhet styrs av följande dokument:

- Stadgar för Folkbildningsförbundet
- Strategisk plan
- Kommunikationsplattform med handlingsplan för gemensam kommunikation
- Verksamhetsplan

Folkbildningsförbundets verksamhet påverkas också av statens syfte med, och motiv för, stödet till folkbildningen.

Statens syften med statsanslaget till folkbildningen:

- Folkbildningen skall stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.
- Folkbildningen skall bidra till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen (genom t.ex. politiskt, fackligt, kulturellt eller annat ideellt arbete).
- Folkbildningen skall bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.
- Folkbildningen skall bidra till att bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet.

Statens motiv för stöd till folkbildningen anges som sju verksamhetsområden:

- Den gemensamma värdegrunden
- Det mångkulturella samhällets utmaningar
- Den demografiska utmaningen
- Det livslånga lärandet
- Kulturverksamhet
- Personer med funktionshinder
- Folkhälsa, hållbar utveckling och global rättvisa.

FOLKBILDNINGSFÖRBUNDETS UPPGIFT

Folkbildningsförbundets verksamhet har två utgångspunkter; att vara studieförbundens intresseorganisation och att vara studieförbundens samverkansorgan.

Intresse- och omvärldsbevakning

En förutsättning för att, på ett bra sätt, kunna uppfylla förväntningarna på att vara studieförbundens intresseorganisation och samverkansorgan är att bedriva en kontinuerlig intresse- och omvärldsbevakning.

Syftet med Folkbildningsförbundets intresse- och omvärldsbevakning är att flytta fram studieförbundens positioner genom att fånga upp och analysera förändringar i samhället.

Målet är att främja studieförbundens möjligheter att verka och påverka genom att ta fram underlag för att reagera på andra aktörers initiativ som påverkar studieförbundens arbetsförutsättningar.

Mångfalden inom studieförbunden medför att varje studieförbund gör sin omvärldsanalys utifrån sin egen särart och profil. Folkbildningsförbundets omvärldsanalys ska utgå från det gemensamma intresset att stärka folkbildningen och omfattar ett brett fält av sakområden som följer av förbundets uppgifter med kommunikation och samverkan. Till de mer centrala uppgifterna hör mediebevakning, pressanalys, följa forskning, pågående utredningar samt egna attityds- och opinionsundersökningar.

FOLKBILDNINGSFÖRBUNDET SOM INTRESSEORGANISATION

Syftet är att stärka studieförbundens ställning i samhället genom att sprida kunskap och insikt om studieförbundens verksamhet. Vi vill föra in folkbildningen i debatten om samhällets utveckling.

I syfte att stärka studieförbundens ställning i samhället väljer Folkbildningsförbundet att i sin kommunikation främst fokusera på att stärka folkbildning som företeelse i samhället och göra kopplingen till studieförbunden tydlig.

Kommunikationsplattform

I Folkbildningsförbundets kommunikationsplattform anges följande kommunikationsstrategi, kärnvärde, vision, övergripande budskap och målgrupper:

Kommunikationsstrategi

All opinionsbildning för folkbildning ska ha sin utgångspunkt i kommunikationsplattformen.

- Tydligt och konsekvent tala om kraften i mötet mellan människor än om detaljer i verksamheten.
- Tydligare koppla folkbildning till studieförbunden och studieförbunden till folkbildning.
- Bättre involvera och utnyttja de interna krafterna (cirkelledare) i spridningen av budskapet om folkbildningens nytta i samhället.
- Identifiera och exponera externa talespersoner (opinionsbildare) för folkbildning i Sverige.
- Identifiera och lyfta fram samhällsfrågor där folkbildning har en relevant plats.
- Skapa uppmärksamhet genom att dramatisera och exponera som samhällskraft gentemot politiker och allmänhet.

Kärnvärde

”Folkbildningen är Sveriges största mötesplats för människor som vill utvecklas. En plats för ökad kunskap och engagemang som stärker samhället.”

Kärnvärdet är ett koncentrat av vad folkbildningen erbjuder människor och samhälle. Det är den nytta målgrupperna ska känna.

Vision

”Genom möten mellan människor som ger möjlighet till kunskap och engagemang, skapar vi världens bäst utvecklade och mest hållbara demokrati.”

Visionen är en ledstjärna och inte ett mål. Det är en framtidsbild som pekar ut färdriktningen.

Övergripande budskap

”Folkbildning är kunskapsutbyte, engagemang och möten mellan människor, och en förutsättning för att både individ och samhälle ska vara välmående. Studieförbunden är den främsta aktören för upprätthålla och utveckla folkbildningen i Sverige.”

Det är viktigt att ett gemensamt övergripande budskap om folkbildning i Sverige förmedlas.

Mål

Det övergripande målet för den gemensamma kommunikationen är att tydligt lyfta fram folkbildning i den svenska debatten i större utsträckning än tidigare. Ett viktigt mål är att studieförbunden ska uppfattas som viktiga aktörer i samhällsdebatten.

Långsiktiga mål fram till 2014, med avstämning 2010 (de kvantifieras i kommunikationsplanen)

- Politiker ska associera till studieförbund när de hör ordet *folkbildning*.
- Politiker ska ha en mycket positiv inställning till folkbildning.
- Politiker ska anse att studieförbundens verksamhet är mycket viktig.
- Politiker ska anse att folkbildningen stärker och utvecklar demokratin i Sverige.
- Kommunpolitiker ska vara villiga att öka anslagen till studieförbunden och i övrigt verka för folkbildningens utveckling.
- Cirkelledare ska förmedla ett positivt budskap om folkbildning till deltagarna.
- Landets kommuner ska ge rimliga generella anslag till studieförbunden.

Målgrupper

Huvudmålgrupper

- Politiker och tjänstemän på nationell, regional och lokal nivå
- Interna målgrupper
 - Studiecirkelledare
 - Övriga medarbetare på studieförbunden
 - Medlemsorganisationerna
- Opinionsbildare

Sekundära målgrupper

- Myndigheter och organisationer knutna till folkbildningen
- Massmedierna
- Deltagare och potentiella deltagare

INTRESSEORGANISATIONENS HUVUDUPPGIFTER

Opinionsbildning och lobbning är en prioriterad uppgift för Folkbildningsförbundet. En uttalad strävan är att ha initiativet i frågor som är viktiga för folkbildningen och studieförbunden.

Det är strategiskt viktigt att lobbningen och opinionsbildningen förs på ett sådant sätt att de stärker varandra. Det är också strategiskt viktigt att få många lokalt aktiva att engagera sig i detta och förmedla likartade budskap om folkbildningens värde för individ och samhälle, varför intern information är avgörande.

Opinionsbildning och lobbning

Syftet med Folkbildningsförbundets opinions- och lobbningsarbete är att öka insikten om studieförbundens betydelse i samhället och att via systematiska kontakter med beslutsfattare skapa goda förutsättningar för studieförbundens verksamhet.

Opinionsbildnings- och lobbningsaktiviteterna bygger på kommunikationsplattformen och ska sträva efter att vara konkret, utmanande och fokusera på kraften i mötet mellan människor. Aktiviteterna bör också innehålla goda exempel på vad folkbildningen åstadkommer.

Folkbildningsförbundet ska inom prioriterade folkbildningspolitiska sakområden ta fram ny kunskap som grund för kraftfull opinionsbildning och lobbning.

Folkbildningsförbundet prioriterar kontakter med beslutsfattare och handläggare på nationell nivå, främst inom riksdag, regering och myndigheter. Genom att visa goda exempel på studieförbundens verksamhet ska vi synliggöra studieförbundens betydelse för individer och samhälle.

Med ett stärkt kommunalt självstyre och förändringar i kommunernas bidragssystem är det också viktigt att utveckla dialogen med landets kommuner i syfte att försäkra oss om ett fortsatt stöd från kommunerna för studieförbundens verksamhet.

Folkbildningsförbundet fokuserar främst på opinionsbildning via olika mediekanaler, såväl lokala som rikstäckande och fack- och specialtidningar, då det bedöms ge störst spridning av budskapet bland våra målgrupper.

Folkbildningsförbundet ska stimulera och initiera en bred och allmän folkbildningsdebatt.

Informationsinsatser

Syftet med Folkbildningsförbundets interna information är att stödja nationell, regional och lokal opinionsbildning och lobbning samt skapa gemensamma utgångspunkter för kommunikationsarbetet studieförbunden emellan.

Syftet med Folkbildningsförbundets externa information, vid sidan av opinionsbildning och lobbning, är att via hemsidan ge aktuell information i branschgemensamma frågor till media, politiker och andra intressenter.

Som studieförbundens intresseorganisation har Folkbildningsförbundet en särskild uppgift som samordnare och informations-spridare inom "familjen". Därför är det viktigt att ha en fungerande intern information. Den interna informationen möjliggör påverkan och är nära kopplad till omvärldsanalys och opinionsbildning och lobbning. Det som inte har varit framgångsrik intern kommunikation kan aldrig bli effektiv extern kommunikation. Den interna informationen måste

kommuniceras åt båda hållen mellan det centrala och det regionala ledet och på samma sätt mellan det regionala och det lokala ledet. Folkbildningsförbundets hemsida är navet i den gemensamma kommunikationen.

Folkbildningsförbundets hemsida ska utgöra ett centralt nav i den externa och interna kommunikationen och erbjuda våra målgrupper aktuell och relevant information som rör folkbildning och studieförbund. Genom nyhetsbrev till såväl interna som externa intressenter ger Folkbildningsförbundet aktuell och relevant information.

Ett viktigt inslag i såväl den interna som den externa kommunikationen är att utveckla och sprida goda exempel på studieförbundens folkbildningsverksamhet. Folkbildningsförbundet ska medverka till att identifiera, dokumentera och sprida goda exempel på studieförbundens lokala verksamhet som stöd för det gemensamma opinions- och lobbingsarbetet, men också till att utveckla metoder och arbetsformer för att synliggöra studieförbundens verksamhet och betydelse för kommunens och medborgarnas utveckling.

FOLKBILDNINGSFÖRBUNDET SOM SAMVERKANSORGAN

Syftet är att samverka i gemensamma frågor när det är den mest fördelaktiga lösningen jämfört med att studieförbunden själva åtar sig uppgiften.

Att samverka ger möjligheter till erfarenhetsutbyte och till att effektivt utnyttja den samlade kompetens som finns hos förbundet och medlemmarna för att uppnå bästa möjliga resultat. Ett samlat uppträdande inom ramen för Folkbildningsförbundet ger studieförbunden en större tyngd i de frågor man vill föra fram. Samverkan behöver inte betyda att samtliga studieförbund deltar.

Mål

- Att genom förhandlingsverksamheten träffa studieförbundsgemensamma uppgörelser som medlemmarna kan ställa sig bakom.
- Att genom GUSTAV främja verksamhetsutveckling samt minska sårbarhet i de datatekniska sammanhangen och hålla nere administrativa kostnader.
- Att genom ett aktivt etik- och kvalitetsarbete upprätthålla samhällets förtroende för studieförbunden och säkra statsanslagen i framtiden.
- Att skapa en nordisk samsyn i frågor som rör studieförbundens roll i Norden och EU och att föra fram studieförbundens roll i EU:s kontakter med medborgarna.
- Att i samarbete med länsbildningsförbunden stärka studieförbundens ställning i samhället genom att vara studieförbundens intresseorganisation och samverkansorgan.
- Att tydliggöra och renodla rollfördelningen mellan Folkbildningsförbundet och Folkbildningsrådet.

SAMVERKANSORGANETS HUVUDUPPGIFTER

Samverkan sker inom en rad områden, där förhandlingsverksamheten avseende kollektivavtal för studieförbundens ledare och lärare och dataverksamheten GUSTAV är uppgifter som följer av förbundets stadgar.

Förbundets samverkansuppgifter omfattar:

- förhandlingsverksamhet
- administrativ datasamverkan, GUSTAV
- etik- och kvalitetsarbete
- internationella frågor
- samverkan med länsbildningsförbunden

- samverkan med FBR, RIO och Sveriges Kommuner och Landsting

Förhandlingsverksamhet

Syftet med Folkbildningsförbundets förhandlingsverksamhet är att kunna uppträda som en samlad branschpart i, för studieförbunden, väsentliga avtalsfrågor.

Kollektivavtalsförhandlingar och arbetsrättsliga förhandlingar

Genom att studieförbunden uppträder samlat genom Folkbildningsförbundet i rollen som kollektiv avtalspart på cirkelledarområdet blir förhandlingsunderlaget så omfattande att studieförbunden kan hävda sig utgöra en "egen bransch". Med det ökar möjligheten att de speciella förhållanden som råder för studieförbundens folkbildningsverksamhet får genomslag i de avtal som träffas.

Information, utbildning och rådgivning i avtals- och arbetsrättsliga frågor kräver löpande bevakning av utvecklingen på området. Folkbildningsförbundet insatser ska i första hand vända sig till de centrala studieförbundskanslierna vilka ska svara för den löpande rådgivningen till avdelningarna. Förbundet företräder studieförbunden i centrala tvisteförhandlingar och för förankring och kompetensspridning sköts detta i samarbete med de centrala studieförbundskanslierna.

Företrädare för de studieförbund som har en större mängd cirkelledare som omfattas av de centrala löneuppgörelser som träffas, medverkar tillsammans med förbundet i det direkta förhandlingsarbetet.

Studieförbunden är för sin administrativa personal anslutna i andra arbetsgivarorganisationer. Folkbildningsförbundets arbetsgivarinformation i avtals- och arbetsrättsliga frågor ska därför i första hand inriktas på att omfatta det som är specifikt för cirkelledarområdet. Det åligger varje enskilt studieförbund att verka för att träffade överenskommelser efterlevs av studieförbundsavdelningarna/motsvarande.

Övrig förhandlingsverksamhet

Folkbildningsförbundet förhandlar och träffar överenskommelser för studieförbundens räkning i frågor där studieförbunden har fördelar av att uppträda samlat inom ramen för FBF. Detta gäller avtal inom det upphovsrättsliga området och inom andra områden där studieförbunden kan få förmånligare villkor än vad vart och ett studieförbund ensamt kan åstadkomma.

Folkbildningsförbundet informerar studieförbunden centralt om innehåll och tolkning av träffade överenskommelser och medverkar vid behov i utbildningsinsatser. Service till avdelningarna i tillämpningsfrågor ska i första hand skötas av de centrala studieförbundskanslierna.

Administrativ datasamverkan – Gustav

Syftet med Folkbildningsförbundets samverkan inom dataområdet är att vidareutveckla och förvalta det gemensamt framtagna datasystemet GUSTAV.

Folkbildningsförbundet äger, utvecklar och förvaltar dataprogramvaran Gustav. Sju av studieförbunden samverkar inom ramen för förbundet i detta programutvecklingsarbete. Den folkbildningsverksamhet som ska stödjas genom programvaran Gustav är unik. Genom att äga och utveckla programmet i egen regi ges användarna möjlighet till ett direkt inflytande över utvecklingen, samarbetet minskar sårbarheten och beroendet av externa leverantörer minskar.

Gustavs verksamhet leds av Datadelegationen som består av företrädare för de medverkande studieförbunden. Förbundets Gustavgrupp underhåller och utvecklar Gustav i nära dialog med studieförbundens Gustavsamordnare och särskilda arbetsgrupper. De Gustavansvariga samlar in och prioriterar önskemål från de egna studieförbunden. Därefter sker en gemensam prioriteringsdiskussion mellan Gustavansvariga och Gustavgruppen. Datadelegationen gör en samlad bedömning av åtgärder och de resurser som ska avsättas för arbetet.

Etik- och kvalitetsarbete

Syftet med Folkbildningsförbundets etik- och kvalitetsarbete är att vidareutveckla det gemensamma etiska arbetet inom studieförbundens statsanslagsberättigade folkbildningsverksamhet.

Folkbildningsförbundets opinionsarbete för att stärka studieförbundens ställning i samhället bygger på deras trovärdighet i genomförandet av sin verksamhet. Överensstämmelsen mellan vad vi kommunicerar och vad deltagare, bidragsgivare och myndigheter upplever sker i praktiken är avgörande för förtroendet. Utan detta förtroende försvagas studieförbundens ställning.

Ett hållbart etiskt förhållningssätt är ett viktigt uttryck för kvalitet i studieförbundens verksamhet. För att upprätthålla och utveckla etiken behövs en levande ideologisk och etisk diskussion inom och mellan studieförbunden på lokal, regional och nationell nivå.

Genom inrättandet av Etikdelegationen våren 2006 ger Folkbildningsförbundet ytterligare prioritet åt det etiska arbetet. Målet är att utifrån varje studieförbunds särart och profil vidareutveckla den gemensamma etiska plattformen så att etikarbetet stärks och vidgas såväl inom de enskilda studieförbunden som utifrån branschen som helhet gentemot stat, kommuner och landsting. Ett ansvarsfullt anordnarskap i planering, genomförande och rapportering av verksamheten utgör det centrala i plattformen. Etikdelegationen ska bidra till ökad kunskap, vara rådgivande och vägledande och därmed stärka och underlätta ett ansvarsfullt lokalt anordnarskap.

Etikdelegationen är underställd Folkbildningsförbundets styrelse, som utser dess ordförande. Den etiska plattformen fastställs av styrelsen och anmäls till förbundsstyrelsen.

Internationella frågor

Syftet är att stärka och synliggöra studieförbundens betydelse internationellt.

För att stärka och synliggöra folkbildningens internationella arbete samordnar Folkbildningsförbundet ett nätverk för internationellt ansvariga i studieförbunden.

Folkbildningsförbundet har, tillsammans med Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation och Sveriges Kommuner och Landsting givit Folkbildningsrådet i uppdrag att, företräda folkbildningen i den europeiska vuxenutbildningsorganisationen EAEA och i den internationella organisationen ICAE.

Folkbildningsförbundet deltar tillsammans med de övriga nordiska studieförbundssamråden samt de baltiska systerorganisationerna i ett samarbete inriktat på att skapa en nordisk samt en nordisk-baltisk samsyn i frågor som rör folkbildning och vuxenutbildning i Norden, Europa och globalt.

Samverkan med länsbildningsförbunden

Syftet med Folkbildningsförbundets samverkan med länsbildningsförbunden är att öka slagkraften i opinionsarbetet och intressebevakande arbetet genom nyttjande av samlad kompetens och erfarenheter.

Folkbildningsförbundet och länsbildningsförbunden ska sträva efter att ha en gemensam utgångspunkt för kommunikationen av folkbildning så att genomslaget för det opinionsarbete som utförs centralt, regionalt och lokalt blir starkt.

Länsbildningsförbunden kan med fördel utgöra ett regionalt samverkansorgan för studieförbunden när det är den mest fördelaktiga lösningen jämfört med om studieförbunden agerar enskilt.

Ytterst ansvarig för länsbildningsförbundens bemanning och kompetens är respektive styrelse. Det är också styrelsen som har arbetsgivaransvaret för länsbildningsförbundens anställda.

Samverkan med Folkbildningsrådet, RIO och Sveriges Kommuner och Landsting

Syftet är att ta ansvar för Folkbildningsförbundets roll som bildare och medlem av Folkbildningsrådet genom att renodla och effektivisera samarbetet för att säkra ett långsiktigt samhällsstöd till studieförbunden.

Samspelet mellan rådets styrelse, beredningar, kansli och medlemmars styrelser och deras kanslier bör regelbundet utvärderas för att de olika intressenterna skall få det önskvärda och optimala utbytet.

Folkbildningsrådet är beroende av starka och tydliga medlemmar, som både känner ett ansvar gentemot regering och riksdag för att rådets förvaltningsuppgifter utförs på ett förtroendeskapande sätt och att de uppgifter som medlemmarna uppdragit åt rådet att hantera genomförs i enlighet med intentionerna. Därför är Folkbildningsförbundets roll som stiftare och medlem av Folkbildningsrådet viktig att hävda. Hur Folkbildningsförbundets arbetsinriktning påverkar Folkbildningsrådet och vice versa måste prövas med jämna mellanrum. Förbundets relationer till RIO och Sveriges kommuner och landsting, som också är bildare och medlem av Folkbildningsrådet, är en del i denna prövning.